

Phytocenotic peculiarities of *Armeniaca vulgaris* Lam. advent form in the Forest-Steppe of Ukraine

Nasteka T.M., Lagutenko O.T., Chepurna N.P.
National Pedagogical Dragomanov University
Pyrogova Str., 9, Kyiv, 01601, Ukraine

The work is devoted to the studies of phytocenotic and biological peculiarities of apricot in plant communities and to the theoretical and practical aspects of the phytocenotic approach in its introduction. The results of expedition investigation and scientific observation of A. vulgaris Lam. in the plant groups, in the forest belts, roadside plantations and green hedges are given for the Forest-Steppe of Ukraine.

На даний час лісостепова зона України має досвід по вирощуванню чотирьох видів абрикосів: *A. vulgaris* Lam., *A. sibirica* (L.) Lam., *A. mandshurica* (Maxim.) Skworts., *A. dasycarpa* (Ehrh.) Borkh. (Настека, 2005). Всі вони виявляють високу потенційну здатність до зростання в умовах Лісостепу України. Види біологічно подібні (Настека, 2005). Тому встановлення фітоценотичних особливостей натуралізованого *A. vulgaris* розкривають потенційні можливості входження решти видів у флору місцевості. Встановлено, що агентом розповсюдження абрикосів є людина, птахи, тварини. У лісостеповій зоні дикорослі абрикоси зростають солітерно, подекуди, невеликими групами на пагорбах та схилах, вздовж доріг, по залізничних насипах, на піщаних пляжах по берегах річок та озер, рідше абрикос зустрічається на узліссях листяних або мішаних лісів. Встановлено, що великою мірою можливість входження абрикосів у фітоценоз залежать від умов зростання дерева. Основний лімітуючий фактор – світло. Для повноцінного розвитку крона дерева повинна добре освітлюватись впродовж усього світлового дня. За температурним режимом повітря, родючістю, механічним складом та вологістю ґрунту більшість території зони дослідження цілком підходить для зростання *A. vulgaris*. Вздовж берегів та в долинах річок Дніпра, Десни, Сули абрикоси входять у осокорові, в'язово-дубові, вербові ліси, де займають другий ярус і ростуть на добре освітлених ділянках, або поблизу стовбурів високих дерев. Часто абрикоси проникають у лучні угруповання з мітлиці, костриці та покісниці, в угруповання типчаково-тонконогових, різнотравно-куничниково-столокосових лучних степів, в яких мають невисокі розміри, укорочений штабб або кущеподібну форму. Поодинокі абрикоси зустрічаються на узліссях і галявинах суборів, дібров та змішаних дубово-кленово-липових і грабово-дубових лісів. В дубових, дубово-кленово-липових лісах абрикосів зустрічається менше, і вже зовсім рідко вони ростуть в грабово-дубових лісах. Таким чином, *A. vulgaris* увійшов у фітоценози Лісостепу України і зустрічається в угрупованнях штучних деревних насаджень та міської спонтанної деревної рослинності, в заростях чагарників на збагачених нітратами ектопах, в рудеральних угрупованнях високорослих дво- та багаторічних видів, в угрупованнях

піонерних стадій сукцесій з домінуванням рудералів на порушених екотопах. Значно рідше абрикос росте на узліссях листяних лісів неморального типу.

ЛІТЕРАТУРА

Настека Т.М., Царенко О.М. Нарис історії інтродукції видів роду *Armeniaca Mill.* в умовах Лісостепу України // Науковий часопис. НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 20. Біологія. Вип. 1 (1). – К., 2005. – С. 53-60.

Настека Т.М. Оцінка здатності інтродукованих видів роду *Armeniaca Mill.* до адаптації в лісостеповій зоні України // Збірник наукових праць Фальцфейнівські чи- тання. – Херсон, 2009. – С. 240-244.